

УДК 377.091.12.011.3-051:005.95

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361571](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361571)

ІРИНА БОЯРИНОВА

ORCID: 0000-0002-9228-464X

Відокремлений структурний підрозділ «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка»

КОНСАЛТИНГ-ОРІЄНТОВАНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧІВ У ФАХОВИХ КОЛЕДЖАХ

У статті консалтинг-орієнтоване середовище формування управлінської культури викладачів фахових коледжів розглядається як цілісна педагогічна система, що інтегрує організаційні, змістові, технологічні та комунікативні ресурси закладу освіти з метою розвитку управлінських компетентностей викладачів через механізми освітнього консалтингу, експертного супроводу та рефлексивної взаємодії.

Обґрунтовано структуру консалтинг-орієнтованого середовища, яка включає цільовий, змістовий, організаційно-технологічний, суб'єктно-комунікативний і результативно-рефлексивний компоненти. Визначено, що цільовий компонент забезпечує стратегічну спрямованість розвитку управлінської культури викладачів, а змістовий охоплює систему знань, умінь і цінностей, необхідних для професійного управлінського зростання.

Охарактеризовано механізми реалізації консалтинг-орієнтованого середовища через консалтингові сесії, супервізію, кейс-технології, проектну діяльність, фасилітаційні методики та цифрові інструменти підтримки управлінських рішень. Підкреслено значення партнерської взаємодії між адміністрацією, викладачами, здобувачами освіти, роботодавцями та зовнішніми експертами. Доведено, що функціонування консалтинг-орієнтованого середовища сприяє розвитку управлінського мислення, рефлексивної компетентності, здатності до стратегічного планування та професійного саморозвитку викладачів фахових коледжів в умовах трансформації професійної освіти.

***Ключові слова:** освітній консалтинг, консалтинг-орієнтоване середовище, формування, управлінська культура, викладачі, фаховий коледж, середовищний підхід, управлінський консалтинг, освітній менеджер*

Постановка проблеми. Формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах є ключовим чинником підвищення ефективності освітнього процесу та забезпечення якості підготовки фахівців. Сучасний розвиток освітньої системи вимагає від педагогів не лише професійної компетентності у предметній сфері, але й високого рівня управлінських навичок, здатності до стратегічного планування, організації роботи колективу та прийняття обґрунтованих рішень у різних освітніх контекстах. В умовах трансформації професійної освіти особливе значення набуває консалтинг-орієнтоване середовище, яке сприяє інтеграції теоретичних знань з практичними управлінськими компетенціями. Незважаючи на наявність численних досліджень, присвячених розвитку управлінської культури в університетах та закладах вищої освіти, актуальність проблеми у фахових коледжах залишається недостатньо вивченою. Особливою проблемою є відсутність системного підходу до створення середовища, яке б одночасно забезпечувало розвиток управлінських навичок викладачів і стимулювало їх професійне самовдосконалення через практику консалтингу. Таким чином, необхідність дослідження механізмів формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах у контексті консалтинг-орієнтованого підходу зумовлює актуальність даної наукової роботи та визначає потребу в розробці методологічних основ ефективного впровадження таких середовищ у практику закладів фахової передвищої освіти.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблематика розвитку консалтингової діяльності в освітньому просторі останніми роками набуває системного осмислення у вітчизняних і зарубіжних дослідженнях. Зокрема, у праці О. Боднар та О. Івасів «Специфіка розвитку експертно-консультативної діяльності в умовах модернізації освіти» (2019) обґрунтовано зростання ролі експертно-консультативного супроводу як інструменту забезпечення якості освітніх змін, визначено його функції (діагностичну, прогностичну, корекційну) та окреслено організаційно-педагогічні умови ефективної реалізації в умовах модернізації освіти. Дослідники акцентують на необхідності переходу від епізодичних консультацій до системної консультативної підтримки суб'єктів освітнього процесу, що створює теоретичне підґрунтя для моделювання консалтинг-орієнтованого середовища.

Питання формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах розкрито в дослідженнях І. Бояринової (2025). Так, у статті «Дидактичні технології у процесі формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах» авторкою визначено дидактичні засади

розвитку управлінських компетентностей, обґрунтовано доцільність використання інтерактивних, проблемно-пошукових і проектних технологій. У колективній монографії «Нові горизонти педагогічної майстерності: від традицій до інновацій» (розділ «Кейс-технологія у процесі формування управлінської культури викладачів фахових коледжів») доведено ефективність кейс-технології як інструменту моделювання управлінських ситуацій та розвитку рефлексивних умінь. У праці «Практика формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах в умовах цифровізації організаційно-управлінської діяльності» акцентовано на трансформації управлінської культури під впливом цифровізації та ресурсно-орієнтованого навчання, що розширює контекст дослідження в напрямі цифрового освітнього середовища.

Вагомий внесок у розроблення теоретико-методологічних засад освітнього консалтингу здійснено М. Гриньовою, Н. Кононец, О. Ждановою-Неділько, І. Іщенко (2025) у межах обґрунтування дидактичної моделі освітньої програми «Організація освітнього процесу: консалтинг та експертиза». Запропонована модель структурує зміст підготовки через інтеграцію консалтингової та експертної діяльності, визначає компетентнісний результат і механізми оцінювання ефективності. У дослідженнях І. Іщенко та Н. Кононец (2025) освітній консалтинг розглядається як складова професійної підготовки магістрів освітніх наук, що забезпечує формування аналітичних, комунікативних і управлінських компетентностей.

Міжнародний вимір проблеми представлено у працях В. Драгунової (Dragunova, 2023), де розроблено технологію проектування консалтингової діяльності закладу вищої освіти в умовах невизначеності. J. A. Кре (2016) емпірично довів ефективність консалтингового практикуму у підвищенні готовності студентів до професійної діяльності. J. Iyu (2024) обґрунтував значення консалтингових кейсів як інструменту формування інвестицій в людський капітал і підвищення конкурентоспроможності випускників. Концептуальні засади партнерської моделі освітнього консалтингу висвітлив М. Sklarow (Sklarow, 2012), де консультативна взаємодія трактується як форма стратегічного партнерства між закладом освіти та стейкхолдерами. У дослідженні Р. Гриньова та інших науковців (Групуов, Воіарупова, Tsarova, Storozhuk, Verbets, 2024) консалтинг у сучасному освітньому просторі розглядається не як ситуативний тренд, а як необхідний компонент інституційного розвитку. Модель професійного розвитку майбутніх менеджерів, запропонована М. Гриньовою, Н. Кононец, В. Жамардієм та іншими вченими (Групова, Кононети, Zhamardi, Групуов, Anushkevych, Khomenko, Kolomiets, 2025), демонструє системність інтеграції управлінської підготовки в магістерських програмах.

Окремі аспекти створення консалтинг-орієнтованого середовища в системі професійної підготовки розкрито в роботі І. Павліша (2026), де на прикладі підготовки майбутніх стоматологів обґрунтовано доцільність інтеграції консультативної підтримки в освітній процес. Н. Кононец (2026) визначає ефективні методи освітнього консалтингу для професійного розвитку освітніх менеджерів, акцентуючи на коучингових, фасилітаційних та експертно-аналітичних інструментах.

Таким чином, сучасні дослідження демонструють:

- активне теоретичне осмислення освітнього консалтингу як інструменту професійного розвитку;
- розроблення дидактичних і технологічних моделей формування управлінських компетентностей;
- інтеграцію консалтингових практик у систему підготовки менеджерів та магістрів освітніх наук;
- розширення досліджень у контексті цифровізації освітнього середовища.

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує недостатню розробленість цілісної концепції консалтинг-орієнтованого середовища саме як системного чинника формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах. Більшість праць зосереджені або на загальних засадах освітнього консалтингу, або на окремих технологіях розвитку управлінських компетентностей, тоді як інтегративна модель середовищного підходу потребує подальшого теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки. Отже, існує наукова потреба у комплексному дослідженні консалтинг-орієнтованого середовища як педагогічної системи, що забезпечує цілеспрямоване формування управлінської культури викладачів фахових коледжів в умовах сучасних трансформацій професійної освіти.

Формулювання мети. Розробити та схарактеризувати компоненти консалтинг-орієнтованого середовища формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретико-методологічні засади проектування консалтинг-орієнтованого середовища базуються на ґрунтовному вивченні праць В. Драгунової, М. Гриньової, Р. Гриньова, І. Іщенко, Н. Кононец, І. Павліша, С. Ткачової та інших науковців, що дало нам можливість трактувати управлінський консалтинг у сфері освіти як професійну діяльність, спрямовану на надання незалежної експертної підтримки та консультативної допомоги з питань управління закладом освіти й організації освітнього процесу. Така діяльність передбачає виявлення та діагностику управлінських проблем і потенційних можливостей розвитку освітньої установи, їх аналітичну оцінку, розроблення обґрунтованих рекомендацій і супровід упровадження запропонованих рішень у практику.

Освітній управлінський консалтинг орієнтований на розв'язання завдань, пов'язаних з ефективною організацією управління складними освітніми системами, зокрема: стратегічним плануванням розвитку закладу освіти; управлінням освітніми програмами та якістю освіти; організацією та оптимізацією освітнього процесу; управлінням педагогічним персоналом; розвитком кадрового потенціалу; впровадженням інновацій і цифрових технологій; забезпеченням фінансово-економічної стабільності та партнерської взаємодії зі стейкхолдерами. Відтак, у сфері освіти управлінський консалтинг виступає інструментом підвищення інституційної спроможності закладу освіти, розвитку управлінської культури його працівників і забезпечення сталого функціонування та модернізації освітнього середовища (Dragunova, 2023; Ікре, 2016).

Освітній управлінський консалтинг виступає концептуальною та методологічною основою побудови консалтинг-орієнтованого середовища формування управлінської культури викладачів фахових коледжів. Саме він визначає логіку організації взаємодії суб'єктів освітнього процесу, механізми діагностики управлінських проблем, розроблення та впровадження управлінських рішень, а також систему професійного супроводу та рефлексії результатів діяльності.

У межах консалтинг-орієнтованого середовища освітній управлінський консалтинг виконує інтегративну функцію, поєднуючи аналітичну, експертну, фасилітаційну й розвивальну складові. Він забезпечує перехід від традиційної адміністративної моделі управління до партнерської, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, у якій викладач постає активним учасником управлінських процесів, здатним до стратегічного мислення, прийняття обґрунтованих рішень та ініціювання інституційних змін (Іщенко, Кононець, 2025).

На нашу думку, саме освітній управлінський консалтинг не лише визначає зміст і технології функціонування консалтинг-орієнтованого середовища, а й створює організаційно-педагогічні умови для цілеспрямованого розвитку управлінської культури викладачів фахових коледжів, забезпечуючи їх професійне зростання в контексті сучасних трансформацій професійної освіти.

У межах нашого дослідження *консалтинг-орієнтоване середовище формування управлінської культури викладачів фахових коледжів* розглядається як цілісна педагогічна система, що інтегрує організаційні, змістові, технологічні та комунікативні ресурси закладу освіти з метою забезпечення розвитку управлінських компетентностей викладачів через механізми освітнього консалтингу, експертного супроводу та рефлексивної взаємодії.

Методологічною основою проектування такого середовища визначено:

- *системний підхід* (середовище як ієрархічно впорядкована структура взаємопов'язаних компонентів);
- *компетентнісний підхід* (орієнтація на формування управлінської культури як інтегративної характеристики особистості викладача);
- *середовищний підхід* (акцент на створенні умов, що стимулюють професійне саморозвиток);
- *консалтинговий підхід* (організація партнерської взаємодії на засадах діагностики, експертизи, фасилітації та супроводу управлінських рішень).

Управлінська культура викладача фахового коледжу в даному контексті трактується як інтегративне утворення, що охоплює ціннісно-мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивний компоненти й виявляється у здатності до стратегічного планування освітнього процесу, організації взаємодії зі стейкхолдерами, прийняття управлінських рішень і самооцінювання результатів діяльності (Бояринова, 2025).

На основі теоретичного аналізу та узагальнення сучасних наукових досліджень вище згаданих учених розроблено структуру консалтинг-орієнтованого середовища, що включає п'ять взаємопов'язаних компонентів: *цільовий, змістовий, організаційно-технологічний, суб'єктно-комунікативний та результативно-рефлексивний* (рис. 1).

1. Цільовий компонент визначає стратегічну спрямованість середовища – формування управлінської культури викладачів як умови підвищення якості освітнього процесу у фахових коледжах. Він конкретизується через систему завдань: розвиток управлінського мислення; формування готовності до консультативної взаємодії; удосконалення навичок аналізу й прогнозування освітніх процесів; розвиток рефлексивної компетентності. Цільовий компонент забезпечує узгодженість діяльності всіх учасників освітнього процесу та інтегрує індивідуальні професійні траєкторії викладачів із загальноінституційною стратегією розвитку коледжу.

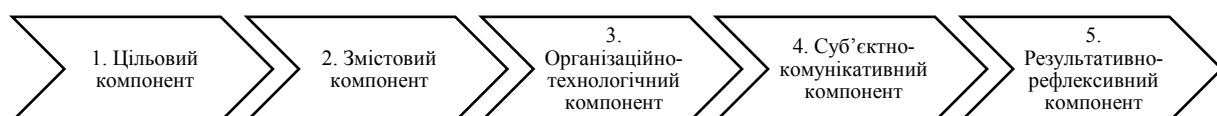

Рис. 1. Структурні компоненти консалтинг-орієнтованого середовища

2. Змістовий компонент охоплює систему знань, умінь і цінностей, що становлять основу управлінської культури та реалізуються через програми підвищення кваліфікації, внутрішні тренінги, семінари, майстер-класи, консалтингові практикуми.

До його структури доцільно включити такі змістові модулі:

- 1) теорія та практика освітнього менеджменту;
- 2) технології освітнього консалтингу;
- 3) експертно-аналітична діяльність;
- 4) цифрові інструменти управління освітнім процесом;
- 5) етика професійної та управлінської взаємодії.

Змістовий компонент передбачає інтеграцію формальної, неформальної та інформальної освіти, що забезпечує безперервність професійного розвитку викладачів.

3. Організаційно-технологічний компонент відображає механізми реалізації змісту через відповідні форми й методи роботи. Його основу становлять: консалтингові сесії та супервізія; кейс-технології (аналіз і моделювання управлінських ситуацій); проєктна діяльність; фасилітаційні методики; цифрові платформи підтримки управлінських рішень. Особливого значення набуває впровадження *консалтингового циклу*, що включає діагностику проблеми, визначення цілей, розроблення альтернативних рішень, експертну оцінку, впровадження та рефлексія результатів (рис. 2). Така логіка забезпечує системність і практичну спрямованість формування управлінської культури.

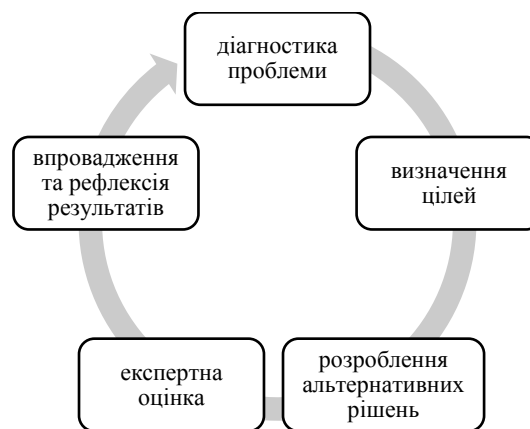

Рис. 2. Консалтинговий цикл

4. Суб'єктно-комунікативний компонент передбачає організацію партнерської взаємодії між адміністрацією коледжу, викладачами, здобувачами освіти, роботодавцями та зовнішніми експертами. У межах консалтинг-орієнтованого середовища викладач виступає не лише об'єктом управлінського впливу, а й активним суб'єктом консалтингової діяльності, здатним ініціювати зміни, здійснювати експертну оцінку та надавати професійні рекомендації. Комунікативна взаємодія реалізується через професійні спільноти, дорадчі групи, стратегічні сесії, цифрові комунікаційні платформи, що сприяють розвитку культури діалогу, довіри та взаємної відповідальності.

5. Результативно-рефлексивний компонент спрямований на оцінювання динаміки сформованості управлінської культури викладачів. Він передбачає від освітніх менеджерів: розроблення критеріїв і показників оцінювання (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний); використання методів самооцінювання, експертної оцінки та портфоліо; моніторинг професійного зростання; корекцію індивідуальних траєкторій розвитку. Рефлексивний механізм забезпечує зворотний зв'язок у межах середовища та сприяє його постійному вдосконаленню.

Ефективність функціонування розробленої моделі забезпечується дотриманням таких принципів (Боднар, Івасів, 2019; Павліш, 2026; Kononets, 2026; Grynova, Kononets, Zhamardiy, Grynyov, Anushkevych, Khomenko, Kolomiets, 2025):

- системності та цілісності;
- науковості й практичної спрямованості;
- партнерства та суб'єктності;
- відкритості та інтеграції із зовнішнім професійним середовищем;
- цифрової трансформаційності;
- безперервності професійного розвитку.

Реалізація зазначених принципів створює умови для переходу від адміністративно-ієрархічної моделі управління до консультативно-партнерської, що відповідає сучасним тенденціям розвитку професійної освіти.

Таким чином, консалтинг-орієнтоване середовище формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах постає як багатовимірна педагогічна система, у межах якої інтегруються цілі, зміст, технології, суб'єкти взаємодії та механізми рефлексії. Його функціонування забезпечує: підвищення рівня управлінської компетентності викладачів; формування культури стратегічного мислення та відповідального прийняття рішень; розвиток здатності до освітнього консалтингу як виду професійної діяльності; посилення інституційної спроможності фахового коледжу в умовах освітніх трансформацій (Бояринова, 2025; Гриньова, Кононец, Жданова-Неділько, Іщенко, 2025).

Власна управлінська практика переконує, що розроблена модель консалтинг-орієнтованого середовища формування управлінської культури викладачів може бути ефективно використана освітніми менеджерами як концептуально-методичний інструмент модернізації внутрішньої системи професійного розвитку у фахових коледжах. Її впровадження створює підґрунтя для цілеспрямованого проектування організаційно-педагогічних умов, що забезпечують системне зростання управлінської компетентності педагогічних працівників.

Освітні менеджери (директори, заступники директорів, керівники структурних підрозділів, гаранті освітніх програм) можуть застосовувати модель для:

- стратегічного планування розвитку управлінської культури викладачів у межах загальної стратегії розвитку закладу освіти;
- організації внутрішнього консалтингового супроводу професійної діяльності педагогів;
- впровадження механізмів діагностики управлінських труднощів і професійних запитів викладачів;
- проектування програм підвищення кваліфікації з урахуванням індивідуальних і колективних потреб;
- формування культури рефлексивного аналізу управлінських рішень і результатів освітньої діяльності.

Застосування моделі дозволяє менеджерам освіти перейти від епізодичних форм методичної роботи до системної консалтинг-орієнтованої взаємодії, що ґрунтується на принципах партнерства, суб'єкт-суб'єктної комунікації, доказовості управлінських рішень та орієнтації на розвиток. При цьому керівник виступає не лише адміністратором, а й фасилітатором професійного зростання, організатором внутрішнього освітнього консалтингу та модератором змін.

Отже, запропонована модель може слугувати практичним інструментарієм управління розвитком педагогічного колективу, забезпечуючи цілісність, системність і результативність формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах.

Висновки. У результаті проведеного дослідження обґрунтовано теоретико-методологічні засади та розроблено структурну модель консалтинг-орієнтованого середовища формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах. Доведено, що в умовах трансформації професійної освіти та посилення вимог до якості управління освітніми процесами особливого значення набуває інтеграція освітнього управлінського консалтингу в систему професійного розвитку педагогічних працівників.

Уточнено сутність управлінської культури викладача фахового коледжу як інтегративної професійної характеристики, що охоплює ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний компоненти й виявляється у здатності до стратегічного планування, ефективної професійної взаємодії, прийняття обґрунтованих управлінських рішень і професійного саморозвитку.

Обґрунтовано, що консалтинг-орієнтоване середовище забезпечує системну взаємодію цільового, змістового, організаційно-технологічного, суб'єктно-комунікативного та результативно-рефлексивного компонентів, спрямованих на розвиток управлінських компетентностей викладачів. Визначено, що впровадження консалтингового циклу (діагностика проблеми, визначення цілей, розроблення альтернативних рішень, експертна оцінка, впровадження та рефлексія результатів) сприяє розвитку аналітичного мислення, стратегічного бачення, професійної відповідальності та здатності до безперервного вдосконалення.

Практична значущість дослідження полягає в можливості використання запропонованої моделі освітніми менеджерами для модернізації системи професійного розвитку педагогічних працівників, посилення інституційної спроможності фахових коледжів та впровадження партнерських моделей управлінської взаємодії.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в експериментальній перевірці ефективності запропонованої моделі, розробленні діагностичного інструментарію оцінювання рівнів сформованості управлінської культури викладачів та вивченні можливостей цифрових платформ для підтримки консалтинг-орієнтованої взаємодії в освітньому середовищі.

Список використаних джерел

- Боднар, О., Івасів, О. (2019). Специфіка розвитку експертно-консультативної діяльності в умовах модернізації освіти. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*, 34, 3-12.
- Бояринова, І. (2025). Дидактичні технології у процесі формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах. *Витоки педагогічної майстерності*, 35, 27-35.

- Бояринова, І. (2025). Кейс-технологія у процесі формування управлінської культури викладачів фахових коледжів. В кн. М. В. Гриньова, Н. В. Кононець (Ред.), *Нові горизонти педагогічної майстерності: від традицій до інновацій*: колективна монографія (с. 8-28). Полтава.
- Бояринова, І. (2025). Практика формування управлінської культури викладачів у фахових коледжах в умовах цифровізації організаційно-управлінської діяльності. В кн. М. В. Гриньова, Н. В. Кононець (Ред.), *Ресурсно-орієнтоване навчання: теорія та практика підготовки майбутніх менеджерів у цифровому освітньому просторі*: колективна монографія (с. 38-71). Полтава.
- Гриньова, М., Кононець, Н., Жданова-Неділько, О., Іщенко, І. (2025). Дидактична модель освітньої програми «Організація освітнього процесу: консалтинг та експертиза». В кн. М. В. Гриньова, Н. В. Кононець (Ред.), *Нові горизонти педагогічної майстерності: від традицій до інновацій*: колективна монографія (с. 100-131). Полтава.
- Іщенко, І., Кононець, Н. (2025). Освітній консалтинг у системі професійної підготовки магістрів освітніх наук. В кн. М. В. Гриньова, Н. В. Кононець (Ред.), *Ресурсно-орієнтоване навчання: теорія та практика підготовки майбутніх менеджерів у цифровому освітньому просторі*: колективна монографія (с. 212-244). Полтава.
- Павліш, І. В. (2026). Створення консалтинг-орієнтованого середовища у системі професійної підготовки майбутніх стоматологів. В кн. *Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка*: збірник тез доповідей VI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (с. 1030-1032). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка.
- Ткачова, С. С. (Упоряд.). (2024). *Управлінський консалтинг: методичні вказівки для практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент»*. Харків: ДБТУ.
- Dragunova, V. (2023). Technology of consulting activities designing in the higher education institution in uncertainty conditions. *Continuing professional education*, 2 (8), 21-29.
- Grynova, M., Kononets, N., Zhamardiy, V., Grynyov, R., Anushkevych, V., Khomenko, L., & Kolomiets, B. (2025). Model of Professional Development of Future Managers in Master's Training System. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 17 (2), 569-588.
- Grynyov, R., Boiarynova, I., Tsarova, Y., Storozhuk, V., & Berbets, V. (2024). Consulting activities in the modern educational space: necessity or a fad? *Amazonia Investiga*, 13 (84), 97-117.
- Ікре, J.A. (2016). The Efficacy of Consulting Practicum in Enhancing Students' Readiness for Professional Career in Management Information Systems: An Empirical Analysis. *Decision Sciences: Journal of Innovative Education*, 14, 4, 412-440.
- Ivy, J. (2024). Making Your Consulting Case as a Tool for Employability Investments, *International Journal of Business and Management Research*, 12, 1, 1-7.
- Kononets, N. (2026). Effective methods of educational consulting for the professional development of educational managers. В кн. *Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка*: збірник тез доповідей VI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (с. 1071-1074). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка.
- Skalarow, M. H. (2012). Educational Consulting: Justification to Partnership. *Journal of College Admission*, 69.

References

- Bodnar, O., & Ivasiv, O. (2019). Spetsyfika rozvytku ekspertno-konsultatyvnoi diialnosti v umovakh modernizatsii osvity [Specifics of the development of expert and advisory activities in the context of education modernization]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya pedahohichna [Bulletin of Lviv University. Pedagogical Series]*, 34, 3-12 [in Ukrainian].
- Boiarynova, I. (2025). Dydaktychni tekhnologii u protsesi formuvannia upravlinskoï kultury vykladachiv u fakhovykh koledzhakh [Didactic technologies in the process of forming the managerial culture of teachers in professional colleges]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti [Origins of pedagogical skill]*, 35, 27-35 [in Ukrainian].
- Boiarynova, I. (2025). Keis-tekhnologiiia u protsesi formuvannia upravlinskoï kultury vykladachiv fakhovykh koledzhiv [Case technology in the process of forming the managerial culture of teachers of professional colleges]. In M. V. Grynova, N. V. Kononets (Eds.), *Novi horyzonty pedahohichnoi maisternosti: vid tradytsii do innovatsii [New horizons of pedagogical excellence: from traditions to innovations]*: kolektyvna monohrafiia (pp. 8-28). Poltava [in Ukrainian].
- Boiarynova, I. (2025). Praktyka formuvannia upravlinskoï kultury vykladachiv u fakhovykh koledzhakh v umovakh tsyfrovizatsii orhanizatsiino-upravlinskoï diialnosti [The practice of forming a management culture of teachers in professional colleges in the context of digitalization of organizational and managerial activities]. In M. V. Grynova, N. V. Kononets (Eds.), *Resursno-orientovane navchannia: teoriia ta praktyka pidhotovky maibutnikh menedzheriv u tsyfrovomu osvithnomu prostori [Resource-based learning: theory and practice of training future managers in the digital educational space]*: kolektyvna monohrafiia (pp. 38-71). Poltava [in Ukrainian].
- Dragunova, V. (2023). Technology of consulting activities designing in the higher education institution in uncertainty conditions. *Continuing professional education*, 2 (8), 21-29.
- Grynova, M., Kononets, N., Zhamardiy, V., Grynyov, R., Anushkevych, V., Khomenko, L., & Kolomiets, B. (2025). Model of Professional Development of Future Managers in Master's Training System. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 17 (2), 569-588.

- Grynyov, R., Boiarynova, I., Tsarova, Y., Storozhuk, V., & Berbets, V. (2024). Consulting activities in the modern educational space: necessity or a fad? *Amazonia Investiga*, 13 (84), 97-117.
- Grynova, M., Kononets, N., Zhdanova-Nedilko, O., & Ishchenko, I. (2025). Dydaktychna model osvitnoi prohramy «Orhanizatsiia osvitnoho protsesu: konsal'tynh ta ekspertyza» [Didactic model of the educational program "Organization of the educational process: consulting and expertise"]. In M. V. Grynova, N. V. Kononets (Eds.), *Novi horyzonty pedahohichnoi maisternosti: vid tradytsii do innovatsii [New horizons of pedagogical excellence: from traditions to innovations]*: kolektyvna monohrafiia (pp. 100-131). Poltava [in Ukrainian].
- Ikpe, J.A. (2016). The Efficacy of Consulting Practicum in Enhancing Students' Readiness for Professional Career in Management Information Systems: An Empirical Analysis. *Decision Sciences: Journal of Innovative Education*, 14, 4, 412-440.
- Ishchenko, I., & Kononets, N. (2025). Osvitnii konsal'tynh u systemi profesiinoi pidhotovky mahistriv osvitnikh nauk [Educational consulting in the system of professional training of Masters of Educational Sciences]. In M. V. Grynova, N. V. Kononets (Eds.), *Resursno-oriientovane navchannia: teoriia ta praktyka pidhotovky maibutnikh menedzheriv u tsyfrovomu osvitnomu prostori [Resource-based learning: theory and practice of training future managers in the digital educational space]*: kolektyvna monohrafiia (pp. 212-244). Poltava [in Ukrainian].
- Ivy, J. (2024). Making Your Consulting Case as a Tool for Employability Investments, *International Journal of Business and Management Research*, 12, 1, 1-7.
- Kononets, N. (2026). Effective methods of educational consulting for the professional development of educational managers. In *Resursno-oriientovane navchannia v «3D»: dostupnist, dialoh, dynamika [Resource-based learning in "3D": accessibility, dialogue, dynamics]*: zbirnyk tez dopovidei VI mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. (pp. 1071-1074). Poltava: PNPU imeni V. H. Korolenka.
- Pavlish, I. V. (2026). Stvorennia konsal'tynh-oriientovanoho seredovyshcha u systemi profesiinoi pidhotovky maibutnikh stomatolohiv [Creating a consulting-oriented environment in the professional training system for future dentists]. In *Resursno-oriientovane navchannia v «3D»: dostupnist, dialoh, dynamika [Resource-based learning in "3D": accessibility, dialogue, dynamics]*: zbirnyk tez dopovidei VI mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. (pp. 1030-1032). Poltava: PNPU imeni V. H. Korolenka [in Ukrainian].
- Sklarow, M. H. (2012). Educational Consulting: Justification to Partnership. *Journal of College Admission*, 69.
- Tkachova, S. S. (Comp.). (2024). *Upravlinskyi konsal'tynh [Management consulting]: metodychni vkazivky dlia praktychnykh zaniat dlia zdobuvachiv drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity dennoi ta zaочноi formy navchannia spetsialnosti 073 «Menedzhment»*. Kharkiv: DBTU [in Ukrainian].

BOIARYNOVA I.

Detached structural unit «Professional pedagogical specialty college of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University», Ukraine

CONSULTING-ORIENTED ENVIRONMENT OF FORMATION OF MANAGEMENT CULTURE OF TEACHERS IN VOCATIONAL COLLEGES

The article considers the consulting-oriented environment for the formation of the managerial culture of teachers of professional colleges as a holistic pedagogical system that integrates organizational, content, technological and communicative resources of the educational institution in order to ensure the development of managerial competencies of teachers through the mechanisms of educational consulting, expert support and reflective interaction. The structure of the consulting-oriented environment is presented, which includes five interrelated components: target, content, organizational and technological, subject-communicative and result-reflective. The target component determines the strategic direction of the environment - the formation of the managerial culture of teachers as a condition for improving the quality of the educational process in professional colleges, and is specified through a system of tasks: development of managerial thinking; formation of readiness for consultative interaction; improvement of skills in analyzing and forecasting educational processes; development of reflective competence. The content component covers the system of knowledge, skills and values that form the basis of managerial culture and are implemented through advanced training programs, internal trainings, seminars, master classes, consulting workshops, and also provides for the integration of formal, non-formal and informal education, which ensures the continuity of professional development of teachers. The organizational and technological component reflects the mechanisms for implementing content through appropriate forms and methods of work: consulting sessions and supervision; case technologies (analysis and modeling of management situations); project activities; facilitation methods; digital platforms for supporting management decisions. The subject-communicative component provides for the organization of partnership interaction between the college administration, teachers, students, employers and external experts. The result-reflective component is aimed at assessing the dynamics of the formation of the managerial culture of teachers: development of assessment criteria and indicators (value-motivational, cognitive, activity, reflective); use of self-assessment, peer review and portfolio methods; monitoring of professional growth; correction of individual development trajectories.

Key words: *educational consulting, consulting-oriented environment, formation, management culture, teachers, professional college, environmental approach, management consulting, educational manager*

Стаття надійшла до редакції 20.02.2026

Стаття прийнята 10.03.2026

Статтю опубліковано 15.05.2026